

ΘΕΜΑ Α1

α. Κόμμα Θεοτόκη: Ένα από τα αντιβενιζελικά κόμματα. Ήταν πιο μετριοπαθές από το ραλλικό και το Εθνικό κόμμα και ζητούσε να διορθώσει αυτά που θεωρούσε λάθη των Φιλελευθέρων. Συμφωνούσε με την πάση θυσία αύξηση των εξοπλισμών και ζητούσε φορολογικές ελαφρύνσεις για τους μικροεισοδηματίες. Από το κίνημα στο Γουδί έως τη συνταγματική κρίση του 1915, μεταξύ των αντιβενιζελικών κομμάτων το θεοτοκικό κόμμα είχε τη μεγαλύτερη εκλογική βάση, και έτσι αποτέλεσε τον πυρήνα των Αντιβενιζελικών

β. Διχοτόμηση χαρτονομίσματος / διχοτόμηση δραχμής: Το Μάρτιο του 1922 τα δημοσιονομικά δεδομένα έφτασαν σε πλήρες αδιέξοδο, το οποίο αντιμετωπίστηκε με έναν απρόσμενο τρόπο. Λίγους μήνες πριν από την κατάρρευση του Ελληνικού Μετώπου στη Μικρά Ασία, η Κυβέρνηση προέβη σε ένα πρωτότυπο εσωτερικό αναγκαστικό δάνειο, με διχοτόμηση του χαρτονομίσματος. Το αριστερό τμήμα εξακολουθούσε να κυκλοφορεί στο 50% της αναγραφόμενης αξίας, ενώ το δεξιό ανταλλάχθηκε με ομολογίες του Δημοσίου. Η επιχείρηση στέφθηκε από επιτυχία, το κράτος απέκτησε 1.200.000.000 δραχμές και το πείραμα επαναλήφθηκε το 1926. Φυσικά, ο νομισματικός αυτός ελιγμός δε στάθηκε ικανός να προλάβει τη Μικρασιατική καταστροφή και τις βαρύτερες συνέπειές της.

γ. Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ): Η ελληνική κυβέρνηση, μπροστά στο τεράστιο έργο της περίθαλψης και αποκατάστασης των προσφύγων που έπρεπε να αναλάβει, ζήτησε τη βοήθεια της Κοινωνίας των Εθνών (ΚτΕ). Με πρωτοβουλία της ΚτΕ, το Σεπτέμβριο του 1923 ιδρύθηκε ένας αυτόνομος οργανισμός με πλήρη νομική υπόσταση, η Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ), με έδρα την Αθήνα. Βασική αποστολή της ήταν να εξασφαλίσει στους πρόσφυγες παραγωγική απασχόληση και οριστική στέγαση. Η ΕΑΠ λειτούργησε μέχρι το τέλος του 1930. Με ειδική σύμβαση μεταβίβασε στο Ελληνικό Δημόσιο την περιουσία της, καθώς και τις υποχρεώσεις που είχε αναλάβει απέναντι στους πρόσφυγες.

ΘΕΜΑ Α2

- α. Λ
- β. Σ
- γ. Λ
- δ. Σ
- ε. Σ

ΘΕΜΑ Β1

Σχ. β., σελ. 91-92: «Όσον αφορά ... κάθε άλλο κόμμα»

ΘΕΜΑ Β2

Σχ. β., σελ. 208: «Η πρώτη κυβέρνηση ... εγκατάστασής του»

ΘΕΜΑ Γ1

Πρόλογος: Συνοπτική αναφορά στην άφιξη και εγκατάσταση προσφύγων από τουρκοκρατούμενες περιοχές κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821 και στις κατά τόπους αντιδράσεις των ντόπιων

α. Κύριο θέμα:

Σχ.β., σελ 121-122: «Αξίζει να δούμε αναλυτικότερα ... των ορθοδόξων προσφύγων»

Κείμενο Α (δευτερογενές)

- Πρόσφυγες από Κυδωνίες, Χίο, Σμύρνη, Κρήτη, Θεσσαλία, Μακεδονία (επιβεβαίωση)
- Πρόσφυγες από Τήνο και γύρω νησιά λόγω πανώλης (διευκρίνιση)

- Αρχικά άφιξη άπορων προσφύγων – Όταν έγινε αντιληπτή η εμπορική σημασία του λιμανιού εγκατάσταση και εύπορων προσφύγων, οι οποίοι έως τότε προτιμούσαν τα Ιόνια και την Ευρώπη (επιπρόσθετη)
- Στάση ντόπιων: Αρχικά επιφυλακτικοί, ώστε να αποφύγουν ενδεχόμενες συγκρούσεις με ελληνική ή τουρκική κυβέρνηση (επιβεβαίωση και διευκρίνιση)
- Ανησυχία ντόπιων Συριανών για τη διαρκή και μαζική εγκατάσταση προσφύγων στα παράλια (επιβεβαίωση)
- Λόγοι διαμάχης ντόπιων και προσφύγων: - Αμφίροπη στάση καθολικών στα πρώτα χρόνια της επανάστασης – Κτηματικές διαφορές → Επιδείνωση εντάσεων (επιβεβαίωση)
- Εγκατάσταση προσφύγων σε εκτάσεις που ανήκαν σε ντόπιους → Επεισόδια μεταξύ ντόπιων και προσφύγων για κτηματικούς λόγους (επιβεβαίωση)

β. Σχ.β., σελ. 20-21: «Στο ελληνικό κράτος ... και αργότερα στην Αίγυπτο»

Κείμενο Β (δευτερογενές)

- Στρατηγική γεωγραφική θέση Ερμούπολης: Θαλάσσιο σταυροδρόμι (επιβεβαίωση)
- Σύνδεση Κωνσταντινούπολης, Σμύρνης, Θεσσαλονίκης, Μαύρης Θάλασσας με τα μεγάλα λιμάνια της δυτικής Μεσογείου (επιβεβαίωση) → Εξέλιξη Ερμούπολης στο σημαντικότερο εμπορικό κέντρο του Αιγαίου (επιβεβαίωση) και λόγω της Γαλλικής προστασίας στην αρχή της Επανάστασης (διευκρίνιση)

Επίλογος: Συμπερασματικά, τεράστια η συμβολή των προσφύγων και παράλληλα η γεωγραφική θέση της στην ανάδειξη της Σύρου

ΘΕΜΑ Δ1

Πρόλογος: Οι Έλληνες της Διασποράς αναδείχθηκαν πρωτεργάτες στους αγώνες για τη δημιουργία μιας αυτόνομης ποντιακής δημοκρατίας. Ένας από τους βασικούς εκπροσώπους ήταν και ο Κ. Κωνσταντινίδης από τη Μασσαλία.

α. Κύριο θέμα: Σχ.β., σελ. 250: «Στην Ευρώπη πρωτεργάτης ... της Σοβιετικής Ένωσης»

Κείμενο Α (δευτερογενές)

- Εσπευσμένη οργάνωση Α΄ Παμποντιακού Συνεδρίου στη Μασσαλία από τον Κωνσταντινίδη το Φεβρουάριο του 1918 (επιβεβαίωση)
- Λόγοι:
  - Δέσμευση νικητριών Δυνάμεων για εφαρμογή της αρχής της αυτοδιάθεσης μετά το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου
  - Ελληνικό κράτος: Μεταξύ των νικητών
  - Σκοπός του Κωνσταντινίδη: Άμεση έναρξη εργασιών του Συνεδρίου
  - Σε διαφορετική περίπτωση: Μεγάλος κίνδυνος να τεθεί εκτός των εθνικών διεκδικήσεων της Ελλάδας η περιοχή του Πόντου (διευκρινίσεις)

β. Σχ.β., σελ. 250-251: «Η κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου ... στη Συνδιάσκεψη»

Κείμενο Β (δευτερογενές)

- Διατύπωση εδαφικών διεκδικήσεων της χώρας στη Συνδιάσκεψη της 30^{ης} Δεκεμβρίου από Βενιζέλο (επιβεβαίωση και διευκρινίσεις):
  - Απέφυγε να διεκδικήσει Πόντο λόγω γεωγραφικής απομόνωσης της περιοχής από τις υπόλοιπες που είχαν επίσης πυκνό ελληνικό στοιχείο
  - Η Ελλάδα δε θα ήταν σε θέση να εξασφαλίσει με στρατιωτική παρέμβαση την παρουσία της στην περιοχή, ακόμα και σε περίπτωση που οι Μ. Δυνάμεις ήταν σύμφωνες
  - Απέρριψε και την πρόταση περί ανεξάρτητου Ποντιακού κράτους επειδή ήταν αμφίβολο αν οι Πόντιοι μπορούσαν να αντιμετωπίσουν μόνοι τους Τούρκους
  - Εισηγήθηκε την ενσωμάτωση του Πόντου στο νεοϊδρυθέν Αρμενικό κράτος στο οποίο όλοι οι Έλληνες θα είχαν ίσα

δικαιώματα ώστε η παρουσία τους στην περιοχή εκείνη να εξασφαλιστεί με συνθήκες ευημερίας

Κείμενο Γ (δευτερογενές)

- Βενιζέλος, αρχές Φεβρουαρίου 1919: ανέπτυξε στο Ανώτατο Συμβούλιο την αντίθεσή του στη δημιουργία της Ποντιακής Δημοκρατίας αλλά υποστήριξε την προσχώρηση της Τραπεζούντας στο Αρμενικό κράτος (επιβεβαίωση)
- Θύελλα αντιδράσεων από Πόντιους, ενώ στην Κωνσταντινούπολη υπέβαλαν υπομνήματα στους εκπροσώπους των Μ. Δυνάμεων (επιβεβαίωση)
- Επαναλάμβαναν συνεχώς το πάγιο αίτημα περί ένωσης με την Ελλάδα ή έστω τη δημιουργία μιας Ελληνικής Δημοκρατίας του Πόντου (επιβεβαίωση)

Επίλογος: Παρά τις επίμονες προσπάθειες των Ελλήνων του Πόντου για μια δίκαιη και σύμφωνα με τις επιθυμίες του διευθέτηση του Ποντιακού θέματος, η ποντιακή Δημοκρατία έμεινε ένα όνειρο, ενώ η καταδίκη σε θάνατο όλων των πρωτεργατών του Αγώνα σφράγισε τη συμφορά του Ελληνισμού στον Πόντο.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΑΕΙΩΜΑΤΟΣ